

## VERSCHILLEND DIALECTGEBRUIK BIJ TIJDGENOTEN

Dr. J. Tans <sup>1)</sup> en Br. Edgard <sup>2)</sup> vragen zich af, hoe 't mogelijk is, dat omstreeks 1790 twee Maastrichtenaren 'n dialect schreven dat op één punt, nl. ae of ee, 'n radicaal en consequent volgehouden verschil vertoont. Zij kunnen zich als verklaring alleen indenken dat de schrijvers geen echte stad- en tijdgenoten zijn, zodat een van hen 't dialect van 'n andere tijd of plaats zou geschreven hebben.

Om als stuurman op de wal de geleerde heren vlot te krijgen, zou ik hun er op willen wijzen, dat in 't Stads-weerts nu al zeker dertig, veertig jaar lang 'n soortgelijk verschijnsel zich voordoet als 150 jaar geleden in Maastricht en wel met 't paar lange aa en lange e (de e van A. B. pet maar lang) in stammen voor r + medeklinker. De oude mensen in de stad gebruiken in dit geval de aa en de jongeren de e. Voorbeelden :

oud-Weerts	nieuw-Weerts	A. B.
aart	ert	erwt
aarm	erm	arm
daarm	derm	darm
kaarmes	kermes	kermis

oud-Weerts	nieuw-Weerts	A. B.
waarke	werke	werken
kaark	kerk	kerk
maartntj	merntj	markt
taarf	terf	turf
vaarke	verke	varken
staarve	sterve	sterven
maarge	merge	morgen

Al naar gelang iemand als de ouderen of als de jongeren spreekt of schrijft zal hij dus in die woorden consequent de aa of de e (lang!) gebruiken en in beide gevallen kan dat als echt en nog levend Stads-weerts beschouwd worden, zonder dat men dit als opzettelijk archaïserend, moderniserende of verboerste afwijkingen van de gangbare taal mag beschouwen.

Bij de geleidelijkheid der taalveranderingen is dat, dunkt mij, best te verklaren. In het oud of tegenwoordig Maastrichts zal iets dergelijks ook wel te verklaren zijn.

Om nu de oorzaak van deze ontwikkeling, althans voor het Weerts, te zoeken bij meer contact met andere dialecten en A. B. lijkt mij in z'n algemeenheid niet juist. Wij zien de klankverschuiving immers over de gehele lijn optreden, ook als het A. B. 'n a-klank, of zelfs 'n o of 'n u heeft. Dan is er m.i. meer reden te spreken van 'n ontwikkeling volgens bepaalde klankwetten. Maar dit zullen de geleerden wel beter weten.

WEERT, Maart 1948.

Mr. STAN SMEETS.

1) Veldeke nr. 111, blz. 65. 2) id. nr. 113, blz. 81.